O1-PP-2

ผลของการให้ความรู้เรื่องยาปฏิชีวนะโดยวิธีการบอกเล่า สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อพื้นบ้าน แก่ประชาชนบ้านหนองแต้ จังหวัดมหาสารคาม

อัจฉรา มีดวง, ฐาปนีย์ นนท์สะเกษ, กิตติพร รัชตเวชกุล, สมศักดิ์ อาภาศรีทองสกุล, ชนัตถา พลอยเลื่อมแสง

บทนำ: ปัจจุบันประชาชนในชนบทยังขาดความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเชื้อดื้อยา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลของการให้ความรู้เรื่องยาปฏิชีวนะโดยวิธีการบอกเล่า สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อพื้นบ้านแก่ประชาชน **วิธีการศึกษา:** เป็นการศึกษาเชิงกึ่งทดลอง ทำการศึกษาในบ้านหนองแต้ จังหวัดมหาสารคาม เก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 5 เดือน โดยผู้วิจัยทำการประเมินความรู้ตามแบบสอบถามจำนวน 16 ข้อ (16 คะแนน) และให้ความรู้เรื่องยาปฏิชีวนะที่ถูกต้องโดยมีโปสเตอร์ประกอบแก่ตัวแทนครัวเรือนจำนวน 63 คน หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ได้ร่วมจัดกิจกรรมให้ความรู้ในงานปีใหม่ของโรงเรียน คือ การเต้นประกอบเพลงโดยนักเรียนและการแสดงละครโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีตัวแทนครัวเรือนร่วมกิจกรรมจำนวน 40 คน หลังจัดกิจกรรม 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความรู้ของตัวแทนครัวเรือนอีกครั้ง **ผลการศึกษา:** ผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่ากลุ่มที่ 1 มีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 9.87 คะแนน เป็น 11.65 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.001) กลุ่มที่ 2 มีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 8.28 คะแนน เป็น 12.55 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.001) เมื่อเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความรู้ก่อนและหลังได้รับความรู้ พบว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ 3 วิธี มีคะแนนความรู้เรื่องยาปฏิชีวนะที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ 2 วิธี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p=0.006) **สรุปผล:** จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน ทำให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการขยายการให้ความรู้ในชุมชนอื่น เพื่อเป็นการกระจายความรู้เรื่องยาปฏิชีวนะที่ถูกต้องและส่งเสริมให้เกิดการใช้ยาปฏิชีวนะที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: ยาปฏิชีวนะ, การบอกเล่า, สื่อสิ่งพิมพ์, สื่อพื้นบ้าน, ความรู้

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150
***ติดต่อผู้นิพนธ์** Tel: 0850077136 E-mail: alex_angel53@hotmail.com

O1-PP-3

ความชุกและลักษณะของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ควรได้รับการเยี่ยมบ้าน: กรณีศึกษาศูนย์สุขภาพชุมชนโรงพยาบาลยางตลาด อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์

ศรีประภา จันทร์ศรีเมือง, ภาวินี วารีขัน, สุนิตย์ โพธิ์ชา, มนสิชา ทรงเรณู*

บทนำ: ความเจ็บป่วยเรื้อรังเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของประเทศประเทศไทย ซึ่งคาดว่าโรคไม่ติดต่อที่จะเป็นปัญหาในอนาคต ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคไตวายเรื้อรัง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและลักษณะของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่จำเป็นต้องได้รับการบริการเยี่ยมบ้านในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลยางตลาด อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ **ทดลอง**: การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Descriptive cross - sectional study) โดยประชากร คือ ผู้ที่มีภาวะโรคเรื้อรัง และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์หน่วยบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลยางตลาด อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ ตามเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไตวายเรื้อรัง หรือโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ที่มีประวัติไม่มาตามนัดหรือขาดนัด มีประวัติการเข้าห้องฉุกเฉินหรือเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลด้วยโรคที่เป็น รวมทั้งหมด 603 คน แล้วสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมายหรือจงใจ (Purposive Sampling) เพื่อลงสำรวจข้อมูลที่บ้านผู้ป่วยที่ยินยอมเข้าร่วมการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 143 คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา **ผลการศึกษา**: ผู้ป่วยโรคเรื้อรังทั้งหมด 143 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 87.6 โรคที่พบได้แก่ ความดันโลหิตสูงร่วมกับเบาหวาน (ร้อยละ 41.9) และเบาหวานอย่างเดียว (ร้อยละ 40.5) ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงทั้งที่มีและไม่มีโรคร่วมมีระดับความดันโลหิตอยู่ในเกณฑ์ไม่เหมาะสมร้อยละ 41.9 ผู้ป่วยโรคเบาหวานทั้งที่มีและไม่มีโรคร่วมมีระดับน้ำตาลอยู่ในเกณฑ์ไม่เหมาะสมร้อยละ 39.8 ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังมี 1 คน ที่ต้องเข้ารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินคิดเป็นร้อยละ 0.7 เช่นเดียวกับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้น พบว่าผู้ป่วยทั้งหมดมีผู้ดูแล 82 คน (ร้อยละ 57.3) ไม่มีผู้ดูแลและควบคุมโรคไม่ได้ร้อยละ 27.3 นอกจากนี้พบว่ามีผู้ป่วยที่มารับการรักษาไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถควบคุมโรคได้คิดเป็นร้อยละ 23.1 พบว่ามีผู้ป่วยที่มีปัญหาในการประกอบกิจวัตรประจำวันจำนวน 5 คน (ร้อยละ 3.5) ซึ่งผู้ป่วยทุกคนมีผู้ดูแลอยู่แล้วแต่มี 3 คนจากจำนวนดังกล่าวที่ไม่สามารถควบคุมโรคได้ **สรุปผล**: ผู้ป่วยที่ควรได้รับการเยี่ยมบ้าน มีร้อยละ 7.0 (N=10) โดยกลุ่มมีลักษณะปัญหาดังนี้ 1) เป็นผู้ป่วยที่ไม่เข้ารับการรักษาที่ใดเลย คิดเป็นร้อยละ 3.5 (N=5); 2) มีปัญหาช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถควบคุมโรค ผู้ดูแลไม่มีความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับโรคและการรักษาของผู้ป่วยคิดเป็นร้อยละ 2.1 (N=3) และ3) มีปัญหาช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน ผู้ดูแลไม่มีความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับโรคและการรักษาของผู้ป่วย แต่สามารถควบคุมโรคได้ คิดเป็นร้อยละ 1.4 (N=2)

คำสำคัญ: เยี่ยมบ้าน โรคเรื้อรัง ความชุก ลักษณะ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150
***ติดต่อผู้ประพันธ์**: Tel: 083-1431371 , E-mail: najadaina@hotmail.com